

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПЗВО «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ ІВАНА
ЗОЛОТОУСТОГО»**

Факультет гуманітарних наук

Кафедра богослов'я

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

Екологічне вчення Католицької Церкви

Освітньо-професійна програма Богослов'я

Спеціальність 041 Богослов'я

Галузь знань 04 Богослов'я

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Затверджено на засіданні кафедри богослов'я
Протокол №2 від 13 вересня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Програмні компетентності
5. Програмні результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>Екологічне вчення Католицької Церкви</i>
Викладач (-і)	Шеремета Володимир Корнелійович, кандидат наук з богослов'я, доцент кафедри богослов'я
Контактний телефон викладача	0689058425
Е-mail викладача	scheremet@yahoo.com scheremet@ifaiz.edu.ua
Формат дисципліни	Вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки
Обсяг дисципліни	90 год. 3 кредити ECTS 20 лекцій, 10 практичних, 2 індивідуальна робота з студентами, 58 самостійна робота студентів
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifaiz.edu.ua/novyny/967-sylabusy-kb-bak.html
Консультації	За розкладом індивідуальних занять і консультацій науково-педагогічних працівників кафедри богослов'я на поточний навчальний рік
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна <i>«Екологічне вчення Католицької Церкви»</i> є <i>вибірковою дисципліною циклу професійної підготовки</i> студентів за освітньо-професійною програмою «Богослов'я» освітньої спеціальності 041 «Богослов'я», а також невід'ємною складовою частиною предмету наукових досліджень в галузі морального богослов'я. Як один із розділів моральної теології, згідно з західноєвропейською класифікацією богословських наук, етика екології це богословська нормативна наука про добре та правильне (відповідальне) життя та поведінку людини на дорозі, відкритій людині Ісусом Христом, яка веде людину до остаточного єднання з Пресвятою Трійцею.</p> <p>Особливістю етики екології є те, що вона аналізує насамперед одну частину чи сферу життєвої дороги людини до Бога, а саме сферу життєдіяльності людини по відношенні до свого природного довкілля, однак, у взаємозв'язку з іншими сферами життя та відповідальності. При цьому визнається правдива сутність, вартість і призначення всього світу Божого створіння у його різноманітності та властива цінність кожного окремого створіння згідно задуму Творця (творчому проєкті Бога), а відповідно визначається також відповідальність людини за все створіння, довірене їй Творцем для догляду та збереження, а також для впорядкування та культивування.</p> <p>Важливість вивчення даної дисципліни полягає у внеску задля цілісного розвитку особистості та формування сталої екологічної культури, яка є запорукою подолання сучасних еко-соціальних викликів.</p>	
3. Мета та завдання курсу	
<p><i>Мета викладання дисципліни «Екологічне вчення Католицької Церкви»</i> полягає в ознайомленні слухачів курсу з екологічними викликами сучасності та набутті студентами знань й вмінь для їх вирішення у відповідності до етичної методології «дивись – оціни – дій» та на основі морального богослов'я, яке пропонує біблійно-богословські підвалини та морально-етичні принципи та критерії захоплюючої життєвої дороги до Бога, успішність якої визначається моральною якістю нашого ставлення і конкретних повсякденних вчинків стосовно Божого створіння – природи.</p> <p><i>Завдання навчального курсу «Екологічне вчення Католицької Церкви»:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ознайомити з головними екологічними викликами сучасності; 2. окреслити екологічний вимір життя у Христі; 3. визначити християнські принципи ставлення до створеної Богом природи; 4. висвітлити екологічні чесноти як ознаки нашого божественного життя; 5. представити ставлення до Божого створіння – природи, яке є запорукою осягнення вічності. 	

6. Сприяти формуванню сталої культури екологічної відповідальності, яка є ключем для подолання еко-соціальних викликів сучасності, збереження та примноження природної спадщини Творця.

У результаті вивчення дисципліни *«Екологічне вчення Католицької Церкви»* студенти повинні:

• *знати:*

- історію виникнення та розвиток екологічної етики;
- основні еко-соціальні виклики сучасності, а також їх основні причини та наслідки;
- морально-етичні засади, принципи й критерії екологічної етики, які ґрунтуються на істинних цінностях і об'єктивних моральних нормах;
- вчення Церкви стосовно екологічних проблем та захисту природи;
- головні документи Церков, які нормують сферу етики екології;

• *вміти:*

- досліджувати специфіку екологічних проблем в Україні, стан розвитку екологічної етики, вплив екологічних засад на ефективність діяльності органів влади та закладів охорони здоров'я;
- розробляти наукові обґрунтовані рекомендації відносно шляхів і засобів розв'язання екологічних проблем;
- застосовувати набуті знання у професійній діяльності;
- представити об'єктивну моральну оцінку сучасним екологічним викликам на основі вчення Католицької Церкви;
- втілювати набуті знання та сформовані екологічні чесноти у власне життя.

4. Програмні компетентності

У результаті вивчення дисципліни *«Екологічне вчення Католицької Церкви»* (код дисципліни за ОПІ 2022 р. – ППВ-36.2) студент повинен отримати:

інтегральні компетентності:

ІК-1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі в галузі богослов'я

загальні компетентності:

ЗК-1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати духовні, моральні, культурні, освітні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК-6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

ЗК-9 Здатність працювати в команді

фахові компетентності:

ФК-1 Здатність критично усвідомлювати історичну, культурну та соціальну значущість богословських традицій

ФК-3 Здатність визначати взаємодії та взаємозв'язки між богословськими традиціями, оцінювати суспільну і культурну роль богослов'я в історичному та сучасному контекстах

ФК-5 Здатність осмислювати актуальні проблеми в галузі богослов'я та

визначати шляхи їх розв'язання
ФК-6 Здатність критично усвідомлювати безперервність процесу богословських студій
ФК-7 Здатність розуміти сукупність методів і проблем в різних галузях богословських досліджень
ФК-9 Здатність застосовувати богословські знання в професійній діяльності та суспільному житті відповідно до віроповчальних та морально-етичних засад і принципів
ФК-10 Здатність використовувати богословські знання та навички в практичній богослужбовій і пасторальній діяльності
ФК-11 Здатність розпочинати і проводити діалог із виразниками різних богословських традицій та представниками суспільства
ФК-12 Здатність вести просвітницьку діяльність в галузі богослов'я
ФК-13 Здатність проводити консультативну і експертно-аналітичну діяльність в галузі богослов'я
ФК-14 Здатність організовувати представницько-посередницьку діяльність в галузі богослов'я
ФК-15 Здатність здійснювати навчальну та виховну діяльність в освітніх закладах та інших установах, організаціях

5. Програмні результати навчання

У результаті вивчення дисципліни «*Екологічне вчення Католицької Церкви*» (код дисципліни за ОПП 2022 р. – ППВ-36.2) студент повинен отримати:

ПРН-3 Набути навичок осмислення богословських питань у контексті викликів сучасності

ПРН-4 Аналізувати інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, інтерпретувати, впорядковувати, класифікувати й систематизувати інформацію

ПРН-6 Мати концептуальні знання гуманітарних та соціальних наук, необхідні для критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері богослов'я

ПРН-8 Розуміти взаємозв'язки богословських традицій та їх роль в історичному і сучасному контексті

ПРН-11 Здійснювати професійну і суспільну діяльність відповідно до морально-етичних засад і принципів

ПРН-13 Пояснювати основи, принципи і методи богослов'я та застосовувати їх у практичній діяльності

ПРН-16 Приймати ефективні рішення у непередбачуваних робочих контекстах розробляти та реалізовувати проекти у галузі богослов'я, державно-церковних відносин, освіти, організувати та керувати професійним розвитком осіб та груп

ПРН-17 Продемонструвати розуміння «богослов'я» як освітньої, наукової та практичної дисципліни в історичному і сучасному контексті

ПРН-20 Визначати взаємозв'язки між різними богословськими дисциплінами та застосовувати набуті знання і вміння у процесі формулювання способів вирішення богословських питань

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин: 90 год
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
Індивідуальна робота з студентами	2

самостійна робота		58			
<i>Ознаки курсу</i>					
Семестр	Спеціальності	Курс навчання (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий		
8	041.Богословя	4	Вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки		
Тема, план	Ф-ма занят	Література		Завдання на сам.роб. студ., кількість год	Термін викон.
Модуль І. «Дивись» 1. Етика екології в системі координат моральної теології	Лекція 2 год.	1.Відповідальність за створіння в Європі / Документи консультативних нарад з питань природного довкілля Ради Єпископських Конференцій Європи (1999-2004) / упор.В. Шеремета. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2010. 292с. 2.Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2004. 179 с. (5 розділ «Відповідальність за створіння») 3.Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації. Київ: Лібра, 2001. 4.Шеремета В. Екологічна етика. Матеріали для підготовки до іспиту. Київ – Івано-Франківськ, 2022. 34 с.		4 год Питання для опрацювання: 1. Що таке етика екології (дефініція, мета і завдання)? 2. В чому полягає методологія «дивись – оціни – дій»? 3. У чому полягає зв'язок етики екології з моральною теологією?	1 тижде нь
2. Екологія на шляху розвитку: від біологічної науки до теологічної етики. Поняття інтегральної екології.	Лекція 2 год.	1. Білявський Г. Фурдуй Р. Костіков І. Основи екології. Підручник. 2-ге вид.- Київ, 2005. 2. Відповідальність за створіння в Європі / Документи консультативних нарад з питань природного довкілля Ради Єпископських Конференцій Європи (1999-2004) / упор. В. Шеремета. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2010. 292с. 3. Добровольський В.Екологічні знання. Харків 2005. 4. Святіший Отець Франциск. Laudato Si: про турботу за наш спільний дім / Переклад Бюро УГКЦ з питань екології. Київ; Івано-Франківськ; Дрогобич: Коло, 2019. 184 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1goeXDC7390YDSi-ejnCGe4ecgYZnmnP-/view 5. Шеремета В. Екологічна етика. Матеріали для підготовки до іспиту. Київ – Івано-Франківськ, 2022. 34 с. 6. Laudato Si : екологічний внесок для сталого розвитку суспільства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 10–11 грудня 2019 р.: [зб. доп. / наук. ред. Карамушка В.]. Київ; Івано-Франківськ; Дрогобич: Коло, 2020. 232 с.		4 год Питання для опрацювання: 1. Що таке екологія? 2. Який зв'язок екології з біологією та іншими природничими науками, а також точними науками? 3. Що таке інтегральна екологія?	1 тижде нь

3. Екологічна криза: джерела та наслідки	Лекція 2 год.	1. Білявський Г. Фурдуй Р. Костіков І. Основи екології. Підручник. 2-ге вид.- Київ, 2005. 2. Добровольський В. Екологічні знання. Харків 2005. 3. Зербіно Д. Гжегоцький М. Екологічні катастрофи світі та Україні. Львів 2005. 4. Маєр-Абіх К. Повстання на захист природи. Від довілля до спільносвіту. Пер знім. Анатолія Єрмоленка. Лібра. Київ 2004. 5. Шеремета В. Екологічна етика. Матеріали для підготовки до іспиту. Київ – Івано-Франківськ, 2022. 34 с. 6. Laudato Si : екологічний внесок для сталого розвитку суспільства : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 10 – 11 грудня 2019 р.: [зб. доп. / наук. ред. Карамушка В.]. Київ; Івано-Франківськ; Дрогобич: Коло, 2020. 232 с.	6 год. Питання для опрацювання: 1. Що таке екологічна криза? 2. Які головні джерела екологічної кризи? 3. Які головні наслідки екологічної кризи?	2 тижні
4. Антропогенні чинники екологічної кризи	Семинар 4 год.	1. Білявський Г. Фурдуй Р. Костіков І. Основи екології. Підручник. 2-ге вид.- Київ, 2005. 2. Відповідальність за створіння в Європі / Документи консультативних нарад з питань природного довкілля Ради Єпископських Конференцій Європи (1999-2004) / упор. В. Шеремета. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2010. 292с. 3. Добровольський В. Екологічні знання. Харків 2005. 4. Зербіно Д. Гжегоцький М. Екологічні катастрофи світі та Україні. Львів 2005. 5. Шеремета В. Екологічна етика. Матеріали для підготовки до іспиту. Київ – Івано-Франківськ, 2022. 34 с.	8 год. Питання для обговорення: 1. Забруднення повітря. 2. Забруднення води. 3. Забруднення землі. 4. Знищення лісів. 5. Екологічні катастрофи. 6. Екологічні наслідки війни. 7. Антропогенні (внутрішні) причини екологічної кризи.	2 тижні
Модуль II: «Оцінювальні розміркуй» 5. Філософські концепції екологічної етики (від радикального антропоцентризму до голізму).	Лекція 2 год.	1. Крисаченко В. Хилько М. Екологія. Культура. Політика: Концептуальні засади сучасного розвитку. Київ 2002. 2. Кундієв Ю. (ред.) Антологія біоетики. БаК. Львів 2003. Розділ 8. Біоетика і довкілля. (с.417-459); розділ 9: с. 464-469: Нейко Є. М. та інш. Біоетичні аспекти екологічної освіти у вищих навчальних медичних закладах). 3. Маєр-Абіх К. Повстання на захист природи. Від довілля до спільносвіту. Пер знім. А.Єрмоленка. Лібра. Київ 2004. 4. Матеріали міжнародної наукової конференції “Духовність як основа сталого розвитку сучасного українського суспільства: соціокультурний, релігійний, еколого-економічний і мистецький аспекти”. Львів 2008. 5. Шеремета В. Екологічна етика.	4 год. Питання для опрацювання: 1. У чому полягає небезпека та позитні аспекти антропоцентризму для збереження природи 2. Концепція патоцентризму. 3. Що таке біоцентризм? 4. Концепція голізму.	1 тижень

		Матеріали для підготовки до іспиту. Київ – Івано-Франківськ, 2022. 34 с.		
6. Етично-екологічний імператив Святого Письма	Лекція 2 год.	1. Відповідальність за створіння в Європі / Документи консультативних нарад з питань природного довкілля Ради Єпископських Конференцій Європи (1999-2004) / упор. Володимир Шеремета. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2010. 292с. 2. Шеремета В. Екологічна етика. Матеріали для підготовки до іспиту. Київ – Івано-Франківськ, 2022. 34 с.	4 год Питання для опрацювання: 1. Етично-екологічний імператив текстів про створіння Ягвістичної традиції. 2. Етично-екологічний імператив текстів про створіння Священної традиції. 3. Христоцентричне розуміння створіння.	2 тижні
7. Основні принципи та критерії християнської еко-етики	Лекція 2 год.	1. Відповідальність за створіння в Європі / Документи консультативних нарад з питань природного довкілля Ради Єпископських Конференцій Європи (1999-2004) / упор. В. Шеремета. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2010. – 292с. 2. Екологічний вісник. Божий дивосвіт / щомісячний додаток до Нової Зорі. 3. Матеріали міжнародної наукової конференції “Духовність як основа сталого розвитку сучасного українського суспільства: соціокультурний, релігійний, еколого-економічний і мистецький аспекти”. Львів 2008. 4. Церква і соціальні проблеми. Екологія, економіка і християнська мораль: українська дійсність і перспективи. Збірник матеріалів Другої Міжнародної наукової конференції «Церква і соціальні проблеми». Місіонер. Львів 2000. 7. Шеремета В. Екологічна етика. Матеріали для підготовки до іспиту. Київ – Івано-Франківськ, 2022. 34 с.	4 год. Питання для опрацювання: 1. Заповідь любові. 2. Принцип ретинітету. 3. Принцип цілісності. 4. Основні еко-етичні критерії: базовий, інтеграції, запобігання, відшкодування, кругообігу, відновлення, ощадливості та інш.	2 тижні
8. Екологічний вимір чеснот (їх значення для збереження створіння)	Лекція 2 год.	1. Відповідальність за створіння у вченні Папи Венедикта XVI / Бюро УГКЦ з питань екології. Івано-Франківськ: Нова зоря, 2012. 2. Папа Іван Павло II на тему створіння та екології. Збірник фрагментів документів на екологічну тематику / Екологічний центр Івано-Франківської Єпархії. Івано-Франківськ: Видавництво ІФТА, 2006. 3. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2004. 179 с. 4. Шеремета В. Екологічний дороговказ: маленькі поради для великих змін. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2009. 160с.	4 год. Питання для опрацювання: 1. Етично-екологічне значення віри. 2. Етично-екологічне значення надії. 3. Етично-екологічне значення любові.	2 тижні

		<p>5. Відповідальність за створіння в Європі / Документи консультативних нарад з питань природного довкілля Ради Єпископських Конференцій Європи (1999-2004) / упор. В. Шеремета. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2010. 292 с.</p> <p>6. Шеремета В. Екологічна етика. Матеріали для підготовки до іспиту. Київ Івано-Франківськ, 2022. 34 с.</p>		
9. Формування чеснот задля збереження створеного світу	Семинар 2 год.	<p>1. Відповідальність за створіння в Європі / Документи консультативних нарад з питань природного довкілля Ради Єпископських Конференцій Європи (1999-2004) / упор. Володимир Шеремета. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2010. 292с.</p> <p>2. Екологічний вісник. Божий дивосвіт / щомісячний додаток до Нової Зорі.</p> <p>3. Матеріали міжнародної наукової конференції “Духовність як основа сталого розвитку сучасного українського суспільства: соціокультурний, релігійний, еколого-економічний і мистецький аспекти”. Львів 2008.</p> <p>4. Церква і соціальні проблеми. Екологія, економіка і християнська мораль: українська дійсність і перспективи. Збірник матеріалів Другої Міжнародної наукової конференції “Церква і соціальні проблеми”. Місіонер. Львів 2000.</p> <p>5. Християнин і світ. №3: Світ довкілля та екології.</p> <p>6. Шеремета В. Екологічна етика. Матеріали для підготовки до іспиту. Київ – Івано-Франківськ, 2022. 34 с.</p> <p>7. Laudato Si: екологічний внесок для сталого розвитку суспільства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 10–11 грудня 2019 р. : [зб. доп. / наук. ред. Карамушка В.]. Київ; Івано-Франківськ; Дрогобич: Коло, 2020. 232 с.</p>	4 год. Питання для обговорення: 1. Етично-екологічне значення мудрості. 2. Етично-екологічне значення справедливості. 3. Етично-екологічне значення мужності. 4. Етично-екологічне значення чесноти поміркованості.	2 тижні
Модуль III. «Дій» 10. Соціально-екологічне вчення католицької Церкви	Лекція 3 год.	<p>1. Відповідальність за створіння у вченні Папи Венедикта XVI / Бюро УГКЦ з питань екології. – Івано-Франківськ: Нова зоря, 2012.</p> <p>2. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2004. –179 с.</p> <p>3. Папа Іван Павло II на тему створіння та екології. Збірник фрагментів документів на екологічну тематику / Екологічний центр Івано-Франківської</p>	4 год Питання для опрацювання: 1. Екологічне покликання. 2. Екологічний гріх. 3. Екологічне навернення. 4. Екологічне вчення УГКЦ. 5. Екологічний декалог блаженнішого Святослава, глави	2 тижні

		<p>Єпархії. – Івано-Франківськ: Видавництво ІФТА, 2006.</p> <p>4. Святіший Отець Франциск. Laudato Si: про турботу за наш спільний дім / Переклад Бюро УГКЦ з питань екології. – Київ ; Івано-Франківськ ; Дрогобич : Коло, 2019. – 184 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1goeXDC7390YDSi-ejnCGe4ecgYZnmnP-/view</p> <p>5. Шеремета В. Екологічна етика. Матеріали для підготовки до іспиту. Київ – Івано-Франківськ, 2022. 34 с.</p> <p>6. Laudato Si : екологічний внесок для сталого розвитку суспільства : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 10 – 11 грудня 2019 р. : [зб. доп. / наук. ред. Карамушка В.]. – Київ ; Івано-Франківськ ; Дрогобич : Коло, 2020. 232 с.</p>	УГКЦ.	
11. Екологічна місія Церкви	Лекція 3 год.	<p>1. Відповідальність за створіння в Європі / Документи консультативних нарад з питань природного довкілля Ради Єпископських Конференцій Європи (1999-2004) / упор. В. Шеремета. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2010. 292 с.</p> <p>2. Матеріали міжнародної наукової конференції “Духовність як основа сталого розвитку сучасного українського суспільства:соціокультурний, релігійний, еколого-економічний і мистецький аспекти”. Львів 2008.</p> <p>3. Християнин і світ. №3: Світ довкілля та екології.</p> <p>4. Церква і соціальні проблеми. Екологія, економіка і християнська мораль: українська дійсність і перспективи. Збірник матеріалів Другої Міжнародної наукової конференції “Церква і соціальні проблеми”. Місіонер. Львів 2000.</p> <p>5. Шеремета В. Екологічна етика. Матеріали для підготовки до іспиту. Київ – Івано-Франківськ, 2022. 34 с.</p>	6 год. Питання для опрацювання: 1.Екологічна евангеліація та катехизація. 2.Екологічне значення сакраментально-літургійного життя Церкви. 3.Екологічне значення молитви. 4.Екологічне значення сповіді. 5.Еко-дияконія.	2 тижні
12. Екологічна дияконія	Семинар 4 год.	<p>1. Відповідальність за створіння в Європі / Документи консультативних нарад з питань природного довкілля Ради Єпископських Конференцій Європи (1999-2004) / упор. В. Шеремета. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2010. 292с.</p> <p>2.Шеремета В. Екологічна етика. Матеріали для підготовки до іспиту. Київ – Івано-Франківськ, 2022. 34 с.</p> <p>3.Шеремета В. Екологічний дороговказ: маленькі поради для великих змін.- Івано- Франківськ: Нова</p>	8 год. Питання для опрацювання: 1. Екологічна дияконія в практиці (“Екодороговказ”): Основні критерії зменшення кількості сміття (с.28-44). 2. Як зберігати тепло та воду у побуті? (с.45-65).	3 тижні

		Зоря, 2009.- 160с.	3. Енергозбереження на кухні (с.66-71). Дружне до довкілля використання холодильника та електричного освітлення (с.78-90). 4. Побутові злодії струму і як з ними боротися? (с.91-100). 5. Який транспорт більш зелений? Екопоради для водія (с. 131-148).	
Всього лекцій		20 год.		
Всього семінарів		10 год.		
Тести				
Залік				
Все разом		90 год.= 20+10+2+58		
7. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання курсу	У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи: Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, представлення доповіді за заданою темою. Методи письмового контролю: модульне письмове тестування, есе. Відвідування лекційних занять та участь в семінарах впродовж семестру є обов'язковим елементом оцінювання			
Вимоги до письмової роботи	Письмові завдання повинні бути виконані у відповідності до загальних норм написання письмових робіт, Забороняється плагіат. Оцінювання залежить від якості аргументів та вміння спростувати контраргументи, як також від рівня аналізу та порівняння. Письмові завдання повинні бути виконані не пізніше, ніж до початку наступного заняття (лекційного).			
Семінарські заняття	Семінарські заняття покликані утвердити у студентів конкретні знання з дисципліни, розвивати вміння аналізувати проблематику, пропонувати шляхи вирішення, умінню проводити дискусії на актуальні теми з морального богослов'я, займати чітку християнську позицію			
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до семестрового контролю – іспиту – із курсу якщо він виконав наступні умови: – сума балів протягом семестру становить більше 20 балів. – обов'язково відпрацював всі пропущені семінарські заняття; – виконав відповідні письмові завдання.			
8. Політика курсу				
Політика курсу « <i>Екологічне вчення Католицької Церкви</i> » передбачає Perezдачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнень на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття / невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат або перекласти розповідь про об'єкт, написати колоквіум <u>у письмовій формі</u>). У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.				

9. Рекомендована література

Основна

1. Відповідальність за створіння у вченні Папи Венедикта XVI. Бюро УГКЦ з питань екології. Івано-Франківськ: Нова зоря, 2012.
2. Відповідальність за створіння в Європі. Документи консультативних нарад з питань природного довкілля Ради Єпископських Конференцій Європи (1999-2004) / упор. В. Шеремета. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2010.
3. Енцикліка Святішого Отця Франциска. «Laudato Si» Про турботу за наш спільний дім. Київ-Івано-Франківськ-Дрогобич: «Коло», 2019.
http://www.vatican.va/content/dam/francesco/pdf/encyclicals/documents/papa-francesco_20150524_enciclica-laudato-si_uk.pdf
4. Життя у Христі. Моральна катехиза. Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: УКУ, 2004.
5. Катехизм Католицької Церкви. Синод Української Греко-Католицької Церкви. Жовква: Місіонер, 2002. <https://familychristianblog.files.wordpress.com/2017/03/kkc-v1-2-2.pdf>.
6. Компендіум Соціальної доктрини Церкви, Київ: Кайрос, 2008. 546 с.
http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/justpeace/documents/rc_pc_justpeace_doc_20060526_compendio-dott-soc_uk.pdf.
7. Папа Іван Павло II на тему створіння та екології. Збірник фрагментів документів на екологічну тематику / Екологічний центр Івано-Франківської Єпархії. Івано-Франківськ: Видавництво ІФТА, 2006.
8. Шеремета В. Великопосна ініціатива «Екологічне навернення для порятунку створіння»: Збірник екологічних катехиз про головні гріхи. Київ – Івано-Франківськ – Дрогобич 2014.
9. Шеремета В. Великопосна ініціатива «Екологічне навернення для порятунку створіння»: Збірник екологічних катехиз про чесноти. Київ – Івано-Франківськ – Дрогобич 2015.
10. Шеремета В. К. Екологічний дороговказ: Маленькі поради для великих змін: [фаховий посібник]. 2-е вид., виправл. і доп. Київ – Івано-Франківськ – Дрогобич: Коло, 2014. 184 с.
11. Шеремета В. Екологічна етика. Матеріали для підготовки до іспиту. Київ – Івано-Франківськ, 2022. 34 с.
12. Шеремета В. Служіння для збереження створіння в контексті стратегії УГКЦ «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом - <https://bit.ly/3JqyBT4>

Додаткова література

13. Білявський Г. Фурдуй Р. Костіков І. Основи екології. Підручник. 2-ге вид.- Київ, 2005.
14. Добровольський В. Екологічні знання. Харків 2005.
15. Екологічний вісник. Божий дивосвіт // щомісячний додаток до Нової Зорі.
16. Екологічна етика: основні принципи.
https://stud.com.ua/19243/etika_ta_estetika/ekologichna_etika_osnovni_printsipi.
17. Екологічна етика : навчальний посібник / В.С. Борейко , О.М. Шуміло, В.В. Шеховцов, О.О. Шуміло; за заг. ред. О.М. Шуміла. Харків: Право, 2015. 304 с.
http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/308/Ekologichna%20etyka_Navchalnyi%20posibnyk_Shumilo_2015.pdf?sequence=3&isAllowed=y
18. Етика відносин з природою: навчально-методичний посібник / О. Пруцакова, Н. Пустовіт, А. Логінова, Г. Тарасюк. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2019. 180 с.
19. Зербіно Д. Гжегоцький М. Екологічні катастрофи в світі та Україні. Львів 2005.
20. Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації. Лібра. Київ 2001.
21. Крисаченко В. Хилько М. Екологія. Культура. Політика: Концептуальні засади сучасного розвитку. Київ 2002.
22. Кундієв Ю. (ред.) Антологія біоетики. БаК. Львів 2003. Розділ 8. Біоетика і довкілля. (с.417-459); розділ 9: с. 464-469: Нейко Є. М. та інш. Біоетичні аспекти екологічної освіти у вищих навчальних медичних закладах).
23. Маєр-Абіх К. Повстання на захист природи. Від довкілля до спільносвіту. Пер з нім. Анатолія Єрмоленка. Лібра. Київ 2004.
24. Матеріали міжнародної наукової конференції “Духовність як основа сталого розвитку сучасного українського суспільства: соціокультурний, релігійний, еколого-економічний

- і мистецький аспекти”. Львів 2008.
25. Містерман В. Боже створіння прагне милосердя: духовно екологічні роздуми про діла милосердя. Львів: Свічадо, 2016.
 26. Містерман В. Оази серед пустелі: Духовно-екологічні роздуми над дарами Святого Духа / упоряд. та заг. ред. проф. д-р В. Шеремета. Київ – Івано-Франківськ – Дрогобич: Коло, 2021. 64 с.
 27. Прикладна етика. <https://textbook.com.ua/etika-ta-estetika/1473446682/s-9>.
 28. Християнин і світ. №3: Світ довкілля та екології.
 29. Церква і соціальні проблеми. Екологія, економіка і християнська мораль: українська дійсність і перспективи. Збірник матеріалів Другої Міжнародної наукової конференції “Церква і соціальні проблеми”. Місіонер. Львів 2000
 30. Laudato Si: екологічний внесок для сталого розвитку суспільства : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 10 – 11 грудня 2019 р. : [зб. доп. / наук. ред. Карамушка В.]. Київ; Івано-Франківськ; Дрогобич: Коло, 2020.